INTERVIEW

AF ANETTE LINDBØG KARLSEN

Mellem note og billede

Magasinet Kunst har talt med Ester Fleckner om hendes tanker om papiret og hendes arbejde med træsnit, der ifølge kunstneren selv er en tiltalende teknik for hende at arbejde med af flere grunde.

I april i år udstillede Ester Fleckner How to spell a sound that is physical (2014) på Avlskarl Gallery. Det er et værk bestående af 28 gråstemte træsnit, hvis udgangspunkt er papirarket som materiale.

"Værkets motiver er variationer over linjerede ark papir. Her afviser linjerne papirets ellers så velkendte stringente struktur og linearitet, og giver efter for det ukurante. Det er linjer, der fejler som linjer", fortæller Ester Fleckner, da vores samtale begynder med hendes tanker om papiret.

"Vi møder hele tiden papir i hverdagen på en eller anden måde. Det er et tilgængeligt materiale, der florerer alle steder og et materiale på hvilket der konstant formidles udsagn og billeder. Så for mig er papiret et meget umiddelbart medie at gå til."

Det umiddelbare papir

Netop begrebet 'det umiddelbare' vækker genklang, når man tænker på Ester Fleckner, hvis kunstneriske praksis ofte tager afsæt i forhåndliggende materialer.

"Jeg kan godt lide papir. Det tiltaler mig meget, at det er fysisk og simpelt. Jeg river det altid. Det trykpapir, som jeg bruger er typisk ret kraftigt. Der er noget med dets stoflighed, som jeg synes er fint. Det varierer og man kan se strukturen i det, som nogle gange kan give fornemmelser af relief, når der er trykt på det. Det kan næsten få en kropslighed, særligt når det får lov til at hænge frit og bue på en væg, eller når det har en vis skala. Men det tynde papir man kan trykke på, kan også være utrolig smukt. Det kan noget helt andet."

I føromtalte udstilling hang de 28 træsnit på galleriets hvide vægge uden rammer eller (billed)lister. Papiret kom således til sin ret, som et råt og fysisk materiale - uden et forstyrrende filter og uden at blive indhyllet i kunstinstitutionens ellers så yndede og tilpassende glas og rammer. Og som betragter havde man en fornemmelse af et fordringsløst og intimt møde med papiret.

Foto: Anders Sune Berg.

> "For mig fungerer træsnittet, som en måde at tænke på."
>
> ESTHER FLECHNER

"Det er faktisk først efter, jeg begyndte at lave træsnit, at det er gået op for mig, hvor spændende papiret er. Før arbejdede jeg mere med udklipspapir eller printerpapir i forbindelse med collager. Sidenhen er jeg gået mere ind i, hvor forskelligt papir er og hvor stor en betydning, det har for værkets udtryk."

Ester Fleckner gør en pause før hun fortsætter: "Jeg kunne godt tænke mig at lave papir selv. Men det har jeg ikke nået endnu."

At arbejde med træsnittet

Ester Fleckners afgangsværk fra Kunstakademiet i 2013 bestod af en serie træsnit, hvor U-formen som variabelt grundmotiv blev repeteret i mange former og hvor sentenser, håndskrevne med blyant, stod som udviskede, udstregede og utydelige noter på papiret. Det var første gang, hun arbejdede med træsnit.

"Da jeg lavede 'Clit-dick register' var det ikke sådan, at jeg nu skulle mestre træsnittet. På ingen måde. Jeg har faktisk aldrig tænkt, at jeg ville arbejde med et medie for at få en teknisk faglighed eller kunnen, hvilket mange medier ofte kræver. For mig handler det om måden at lære et medie at kende på. Eller måden at afprøve et medie på. Ofte sker det i sammenhæng med et emne, jeg vil arbejde med og som giver mening i forbindelse med mediet. Det er den proces, lige så meget som det er indholdet i værket, der er vigtig for mig."

Denne processuelle tilgang er sidenhen kommet til udtryk i flere serier, f.eks. 'Argumenter for begær' (2013-15) og 'Jeg navigerer i kollisoner' (2014-15), der begge er serier, som består af en række træsnit, trykt i forskellige brunlige nuancer, sort og grå på papir. »

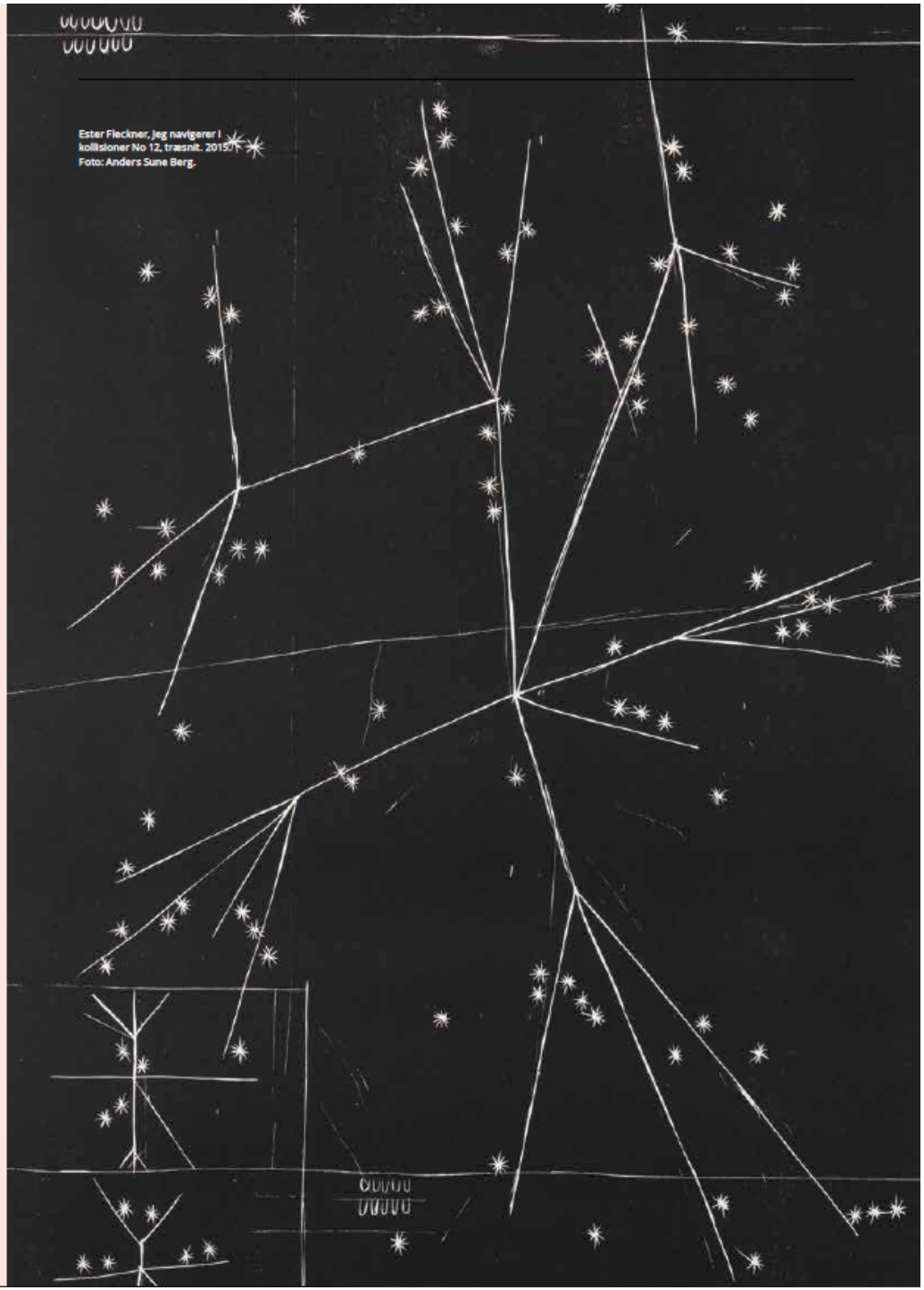

Ester Fleckner, Jeg navigerer i kollisoner No 12, træsnit. 2015. Foto: Anders Sune Berg.

JEG NAVIGERER I KOLLISIONER

TRÆSNIT AF ESTER FLECKNER

RELATION. DU SNAKKER PÅ EN MÅDE JEG IKKE KENDER MEN SAVNER. DU SNAKKER OM AT HØRE TIL PÅ ANDRE MÅDER. JEG CYKLER GENNEM BYEN MED LUKKEDE ØJNE, ELLER NÆSTEN. JEG TÆNKER PÅ BILLEDER MAN KAN ~~[illegible]~~KENDE SIG SELV I ELLER IKKE. JEG TÆNKER PÅ STAMTRÆERNE. OG PÅ AT HAVE LÆST AT DET KRÆVER SYNKRONISERING MED ET STEDS MØNSTRE OG RYTMER FOR AT FØLE AT MAN HØRER TIL DER. JEG FÅR LYST TIL AT HAVE EN RELATION TIL DIG OG FORSTÅR AT DET HAR VI ALLEREDE.

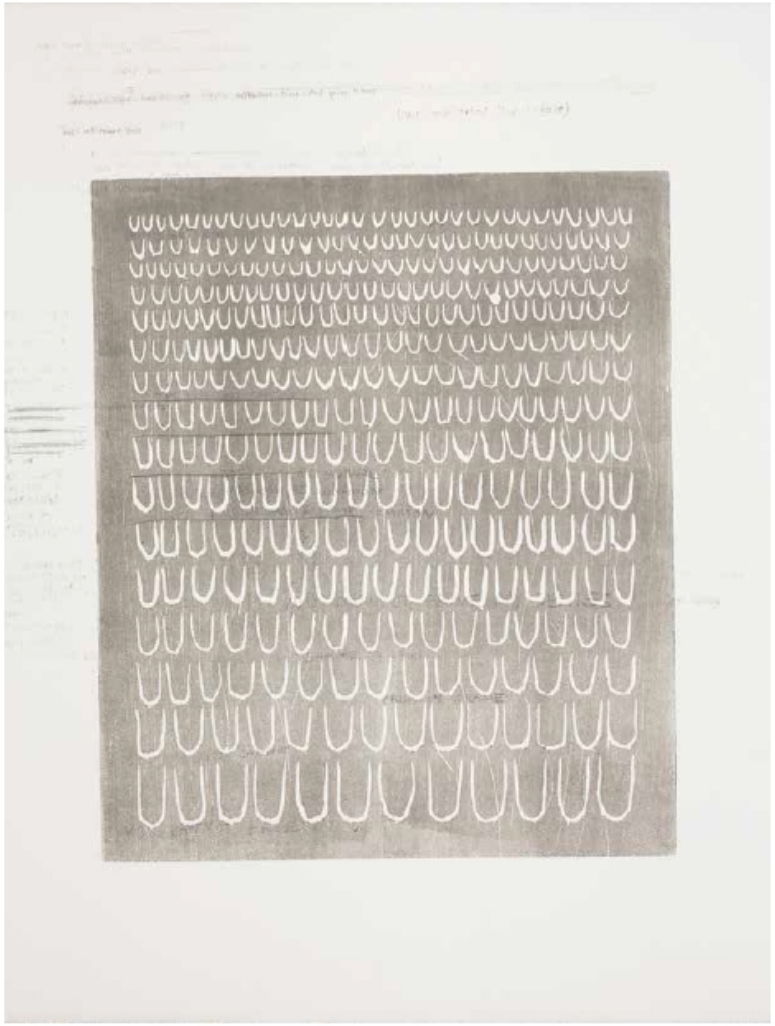

Modsatte side: Ester Fleckner, Jeg navigerer i kollisioner, intro, træsnit. 2014-15. Foto: Anders Sune Berg.
Denne side: Ester Fleckner, Clit-dick register, 2013, træsnit, blæk, papir, blyant.

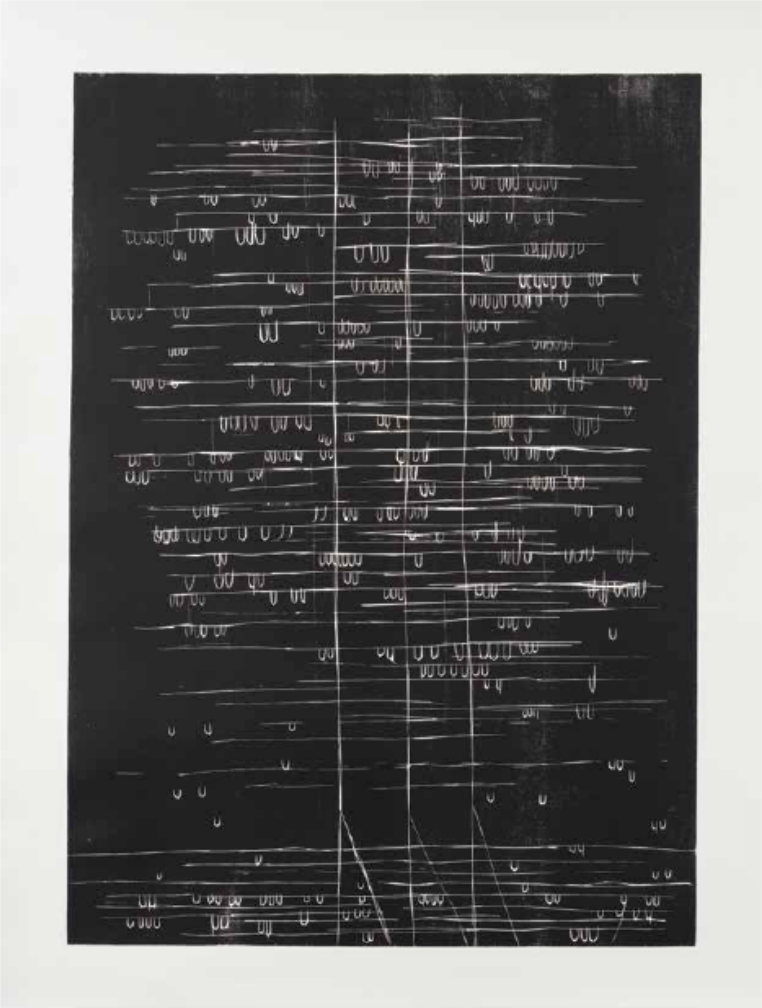

Ester Fleckner, Jeg navigerer i kollisioner No 4, æsnit. 2014-15. Foto: Anders Sune Berg.

"Jeg ridser meget umiddelbart - og har i det hele taget en meget umiddelbar tilgang til det. Både når jeg tegner skitser og snitter."

» Den vedvarende interesse for træsnittet har medført, at det er blevet karakteristisk for Ester Fleckners værkpraksis til dato - ikke kun som et foretrukket medie og teknik, men også som en sammenflettet del af værkernes indhold. Som hun selv uddyber: "Træsnittet giver på en eller anden måde mening i forhold til de emner, jeg arbejder med. Jeg er interesseret i det processuelle, og i kroppen i forhandling og dialog med sine opgivelser. Og den måde, jeg arbejder med en tematik på er at være afprøvende og søgende. Og lave aftryk af dén proces. Det passer træsnittet godt til."

En fejlen og søgen

Det intuitive, uforudsigelige og ukontrollerede er ligeledes en vigtig del af Fleckners praksis.

"Jeg ridser meget umiddelbart - og har i det hele taget en meget umiddelbar tilgang til det. Både når jeg tegner skitser og snitter. Jeg prøver ikke at gøre det skønt eller pænt. Netop hér virker træsnittet så godt som medie. Det er så direkte. Og så er det befriende, fordi man ikke kan tænke det hele igennem i sit arbejde" siger Ester Fleckner."Motivet bliver modsat efter trykning og de streger, jeg tegner og snitter væk, bliver hvide. Alt det andet bliver sort eller den farve, man nu trykker i. Altså modsat en blyantstegning. Selvom man kan lave en komposition og gøre sig tanker, så vil der altid være en eller anden spænding - noget, som ikke kan regnes ud. Der er en forskydning."

Ester Fleckner lader bevidst forstyrrelser og uregelmæssigheder i træsnittenes skabelsesproces stå ukorrigeret. Det handler nemlig om at favne fejlene og se potentialet i det skæve - som en modpol til vor tids søgen mod perfektion og ønsket om opretholdelse af kontrol.

"I mit arbejde med træsnittet er der en form for kontroltab. Det kan jeg godt lide, måske netop fordi jeg arbejder med tematikker, hvor jeg sætter spørgsmål til systemer og ja, nogle gange kontrol."

Og som en fortsat, aldrig afsluttende, undersøgelse af det fejlende, det utilpassede og det uperfekte åbnes der i det kunstneriske rum op for refleksioner over eksistentielle spørgsmål.

"Jeg arbejder med abstraktion, forskydning og sammenstød mellem billeder, materialer og tekst som en måde at spørge til strukturer og forventninger, der relaterer sig til identitet, seksualitet og sprog i forhold til kroppen. Jeg arbejder ikke efter et stramt koncept eller laver værker, hvor jeg søger svar. Det er værker, som er en del af dét at undersøge og forhandle noget."

I værkstedet

"Jeg kan godt lide, at det bliver fysisk og konkret, i mine øjne og i mine hænder" siger Ester Fleckner, da jeg spørger ind til trykkeprocessen. Hun arbejder oftest alene ved trykpressen og er velvidende om, at man nogle gange godt kan se, at hendes træsnit ikke er professionelt udført.

"Det er mere den dialog og det aftryk, der foregår mellem materialerne og kroppen der arbejder, som interesserer mig. Det må gerne være tydeligt. Ofte bruger jeg også de tryk, man ville kassere som fejltryk, hvis idéen var, at det skulle være helt lige eller jævnt."

Med sine seneste værker, Woodden Scripts (How I love your obscure) 1-6 (2015), var trykkeprocessen dog mere udfordrende end tidligere. Der skulle trykkes på meget store stykker papir og derfor kunne Ester Fleckner ikke gøre det alene, men måtte søge assistance hos en kollega.

"Jeg lærer løbende nye metoder og finder på teknikker og måder at gøre ting på, alene eller sammen med andre. Det er spændende. Og der er noget ved den selvlærende tilgang og uforudsigeligheder, der opstår ved at prøve ting af, som jeg tillægger stor værdi."

Ester Fleckner fortæller, at hun har papirer, tegninger og tryk overalt, når hun arbejder. Hun har brug for, at tingene er fremme, fordi det på en eller anden måde aktiverer hende - det bliver til en slags dialog.

"Mit udgangspunkt er kroppens møde med materialer, altså det fysiske møde mellem materiale og krop - og den proces, der er deri. Det er en meget fysisk eller materiel note, man kan lave på en træplade, netop fordi der er en direkte relation til kroppen: Man snitter noget. Dét i sig selv er fysisk hårdt og ret besværligt. Knivene bliver sløve og man bliver øm i hænderne og nakken, når man sidder med det længe."

Det skrevne og det ridsede ord

Skønlitteratur, lyrik og akademisk teori er til stor inspiration for Fleckner, der læser og skriver som en del af hendes praksis. Derfor ligger der ofte et større litterært arbejde forud for hendes værker, bl.a. fordi hun inkorporerer tekst i dem.

Karakteristisk er små selvstændige tekster eller udsagn, der fremstår som noter, fragmenter og sentenser - forskudte, overstregede, udviskede, til tider næsten ulæselige - skrevet med blyant oven på trykket eller på marginen langs kanten af trykkene. Sådan er blyanten blevet en slags signatur på hendes træsnit.

Trykket og det håndskrevne er uløseligt forbundet - som et sammenspil mellem to forskellige måder at foretage noter på, og forhandle ord og tekster på.

"Når jeg skriver på papir kan jeg hele tiden viske ud eller slette det. Det er en forhandling og en måde at lave tekst på, som jeg synes er interessant, både som metode og udsagn. Når jeg ridser noget kan jeg ikke lave om på det. Så må jeg stå ved det og gå videre med det på dén måde. På den måde bliver det til et nedslag, eller et forsøg, som afspejler noget oprigtigt og konkret lige dér."

Noteapparat

Til spørgsmålet om, hvorfor hun stadig finder en interesse i at arbejde med træsnit, trækker Ester Fleckner sine tanker om noteapparatet frem.

"For mig fungerer træsnittet, som en måde at tænke på. Det fungerer som et slags noteapparat i måden, jeg arbejder serielt på: Når jeg så har tegnet og ridset, trykker jeg på pladen og ridser måske lidt videre. Jeg laver så en ny plade med et nyt forsøg eller idé. Det er lidt ligesom at bladre i en notesbog eller skitsebog og tage en ny side."

Netop i denne proces opstår nye konstellationer og nye betydninger kommer til - uforudsigelige og ikke altid lige synlige. Og det er derfor ikke kun et møde mellem materialer og krop, men også med sprog og tekst, der ifølge Ester Fleckner på en eller anden måde fusionerer, som en form for oversættelse på papir.

"For mig bliver træsnittet materialiseret på ny på papiret" siger Ester Fleckner og forklarer: "Når det trykkes sker der en overførsel. Derfor kan man se papiret som et sted for forhandling eller der, hvor forhandlingen aftegnes. Papiret er et materiale, der både aftegner og skaber noget nyt."

Ester Fleckner er udstillingsaktuel med en soloudstilling på Overgaden fra d. 22. januar 2016.

Ester Fleckner er født i 1983. Hun er uddannet fra Det Kgl. Danske Kunstakademi (2007-13) og Goldsmiths University of London (2010-11). Hun har haft soloudstillinger på C4 Projects (2014) og Avlskar Gallery (2015) og har senest deltaget på gruppeudstillinger på bl.a. Grafikernes Hus, Latvian Centre for Contemporary Art (Riga), SixtyEight samt Schwules Museum (Berlin).